

کتابخانه‌های کشور نروژ^۱

نوشته: دکتر بندیک روگاس
ترجمه: دکتر مهرداد نیکنام^۲

کتابخانه و آرشیو ملی

کتابخانه دانشگاه اسلو از آغاز تأسیس یعنی سال ۱۸۱۱ به عنوان کتابخانه ملی نروژ خدمت می‌کرد و طی قسمت اعظم تاریخ خود، این کتابخانه از قانون واسپاری بهره‌مند بود.

قانون واسپاری در ۱۸۸۲ تصویب شد و در سال ۱۹۳۹ اصلاح گردید و بار دیگر در سال ۱۹۹۰ ویرایش شد.

در سال ۱۹۸۹ دولت تصمیم به ایجاد یک کتابخانه ملی مستقل برای نروژ گرفت که کتابخانه اصلی آن در اسلو قرار دارد. این کتابخانه، شعبه‌ای در شهر کوچکی به نام موئی رانا (Moi Rana) در بخش شمالی نروژ کمی پایین‌تر از جنوب مدار قطب شمال، ایجاد نموده است تا عهده‌دار تمام مواد تحت پوشش قانونی واسپاری گردد. قانون جدید واسپاری نروژ که احتمالاً از پیشرفته‌ترین قوانین جهان است. مواد چاپی، عکس، فیلم، نوار ویدئو، نوارهای صوتی، فیلم‌های سینمایی، پایگاه‌های اطلاعاتی و دیگر انواع مواد ذخیره شده به روش‌های الکترونیکی یا نوری، یا به عبارتی هر نوع قالب حاوی اطلاعات را که در دسترس عموم است شامل می‌شود.

شعبه رانا قرار است که یک کتابخانه ملی واسپاری، خدمات امنیتی ملی، برنامه تهیه میکروفیلم از روزنامه‌ها و واحدی برای تبدیل فهرست برگه‌های قدیمی به اطلاعات ماشین‌خوان، تبدیل کند. این شعبه همچنین

دستیابی به نروژی مستقل تلاش کردند. ملی‌گرایی با پیدایش یک دانشگاه جدید و گسترش انجمن‌های مطالعه و کتابخانه‌های عمومی در مناطق روستایی همراه بود. هنریک ورگلند (Henrik Wergeland) شاعر معروف نروژی در زمره حامیان مشتاق کتابخانه‌های عمومی، به عنوان شالوده‌های کشور جدید نروژ بود.

کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی در این کشور از نمونه‌های اروپایی، به ویژه آلمانی، پیروی می‌کنند، ولی کتابخانه‌های عمومی به شدت تحت تأثیر نهضت کتابخانه‌های عمومی در ایالات متحده آمریکا هستند. پیشگام کتابخانه‌های عمومی نروژ هاگون نایهوس (Haakon Nyhuus) است که کتابخانه شهر اسلو را طی سال‌های ۱۸۹۷ تا ۱۹۱۳ به کتابخانه عمومی مدرنی تبدیل کرد. قانون اصلاح کتابخانه‌ها در سال ۱۹۰۲، رهنمودها و استانداردهایی برای کتابخانه‌های عمومی ارائه نمود و در نهایت به ایجاد اداره کتابخانه نروژ منتج گردید. اولین قانون کتابخانه‌های عمومی در سال ۱۹۳۵ به اجرا درآمد ولی تا سال ۱۹۴۷ ضرورت وجود کتابخانه‌های عمومی در تمامی شهرها محسوس نبود. در سال ۱۹۸۸ دولت کمیسیونی را مأمور بازنگری تمامی جنبه‌های کتابداری در نروژ کرد که رهنمودهایی را برای توسعه کتابخانه‌ها در دهه ۱۹۹۰، تدوین نمودند.

کشور پادشاهی نروژ در بخش غربی شبه جزیره اسکاندیناوی در شمال اروپا واقع است. این کشور از شمال به اقیانوس منجمد شمالی، از شمال شرق به فنلاند و روسیه، از شرق به سوئد، از جنوب به دریای شمال و از غرب به اقیانوس اطلس محدود شده است. جمعیت نروژ قریب ۴,۲۴۲,۰۰۰ نفر و مساحت آن ۳۲۳,۸۹۵ کیلومتر مربع است. زبان رسمی این کشور نروژی است ولی اقلیت لپ در شمال کشور نیز به زبان خود صحبت می‌کنند.

تاریخچه

در قرون هفدهم و هجدهم اثرات عصر روشنگری، محرک اولین فعالیت‌های کتابخانه‌ای در نروژ گردید. انجمن‌های مطالعه در بسیاری از شهرهای نروژ تأسیس شدند و کشیش‌ها و آموزگاران متعهد مدارس در مناطق روستایی مجموعه کتاب‌هایی را به وجود آوردند که بعداً به کتابخانه‌هایی مبدل گشتند. جامعه علوم و ادبیات سلطنتی نروژ در سال ۱۷۶۰ تأسیس شد و مجموعه کتاب‌های آن مجموعه پایه قدیمی‌ترین کتابخانه علوم در نروژ گردید. کتابخانه دانشگاه اسلو در ۱۸۱۱ تأسیس شد که به بزرگترین و مهمترین کتابخانه علوم در نروژ بدل گشت.

این کشور در ۱۸۱۴ از اتحادیه نروژ - دانمارک خارج شد و با سوئد متحد گردید. طی قرن نوزدهم نیروهای ملی‌گرای قدرتمندی برای

آزمایشگاهی برای رسانه‌های دیداری خواهد داشت و نگهداری و مرمت از فیلم‌ها و عکس‌های قدیمی‌تر را عهده‌دار خواهد شد.

کتابشناسی ملی (نروژ (Norsk Bokfortegnelse) که توسط کتابخانه دانشگاه اسلو منتشر شده است که به صورت میکروفیلم و دیسک فشرده (سی.دی.رام) مربوط به سال‌های ۱۹۶۲ - ۱۹۸۹ در دسترس است.

آرشیو ملی شامل آرشیو ملی اصلی در اسلو و هفت آرشیو در سراسر کشور می‌باشد. همچنین آرشیوهای خصوصی مانند آرشیو نهضت کارگری نیز وجود دارند.

کتابخانه‌های دانشگاهی

در نروژ چهار دانشگاه در شهرهای اسلو، تروندهایم، برگن و ترومسو وجود دارند. کتابخانه‌های این دانشگاه‌ها در مجموع بزرگترین مجموعه تحقیقاتی را در کشور به وجود آورده‌اند. این چهار کتابخانه یک نظام کتابخانه‌ای رایانه‌ای مشترک به نام BIBSYS تأسیس کرده‌اند، که مورد استفاده دیگر دانشکده‌ها و شعبه کتابخانه ملی در مونی‌رانا است.

کتابخانه دانشگاه اسلو قدیمی‌ترین و بزرگترین کتابخانه با مجموعه‌ای بیش از ۴ میلیون جلد کتاب است. در اوایل دهه ۱۹۹۰ این کتابخانه علاوه بر ۲۸۰۰۰ دانشجوی دانشگاه به گروه‌های وسیعتری ارائه خدمت می‌کرد. اگرچه رسماً این کتابخانه به عنوان اتاق پایاپای تعیین نشده، ولی اداره بخش اعظم امانت بین کتابخانه‌ای بین‌المللی را عهده‌دار است.

کتابخانه پزشکی و کتابخانه علوم، بخشی از کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی نروژ هستند که مسؤلیت ویژه حوزه موضوعی خود را عهده‌دار هستند. کتابخانه اصلی با فاصله کمی از صحن دانشگاه قرار گرفته است و تعدادی از

دانشکده‌ها و مؤسسه‌ها، کتابخانه‌های خود را دارند.

کتابخانه دانشگاه بروندهایم، نشان‌دهنده اثر گردآمدن دانشگاه قدیمی تکنولوژی تروندهایم و چند سازمان دیگر، شامل انجمن سلطنتی قدیم علوم و ادبیات نروژ، است. مجموعه اصلی کتابخانه دانشگاه در برگن را مجموعه‌های موزه برگن که در سال ۱۸۲۵ تأسیس شده است، تشکیل می‌دهد، هر چند که خود دانشگاه در سال ۱۹۴۸ تأسیس شده است.

جوانترین و کوچکترین دانشگاه، دانشگاه ترومسو است. کتابخانه این دانشگاه که در سال ۱۹۷۱ تأسیس شده است، شمالی‌ترین کتابخانه دانشگاهی در جهان است.

کتابخانه‌های دانشکده‌ای در شماری از دانشکده‌ها با موضوع کشاورزی، بازرگانی و دامپزشکی وجود دارند. از اوایل دهه هفتاد یک نظام منطقه‌ای دانشکده‌ای، در سراسر کشور بوجود آمده است.

کتابخانه‌های عمومی

از سال ۱۹۴۷ تمامی شهرداری‌ها نیاز به داشتن کتابخانه عمومی را حس کرده‌اند. قانون کتابخانه‌ها، مصوب ۱۹۷۱، شهرداری‌ها را موظف به حمایت از کتابخانه‌ها می‌کند، چنانچه دارای شرایط خاص باشند. در سال ۱۹۸۴ این قانون اصلاح شده است تا نظام مالی جدیدی برای شهرداری‌ها تدوین شود تحت این قانون دولت اعتبار یکپارچه‌ای برای شهرداری‌ها و کشور در نظر می‌گیرد.

کتابخانه‌های ایالتی

۲۰ کتابخانه ایالتی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی و آموزشی در مناطق مختلف وجود دارند که کتاب‌هایشان به مجموعه

خودشان متعلق است و یا از طریق طرح امانت بین کتابخانه‌ای به دست آنها رسیده است. این کتابخانه‌ها همچنین مشاوره حرفه‌ای به دیگر کتابخانه‌ها که اغلب آنها توسط کتابداران پاره وقت اداره می‌شود، ارائه می‌کنند.

کتابخانه‌های آموزشی

مدارس ابتدایی نیاز به کتابخانه دارند و این کتابخانه‌ها تحت پوشش قانون آموزش ابتدایی اداره می‌شوند. بودجه کتابخانه‌های آموزشی در دل اعتبارات کل آموزش قرار دارد.

کتابخانه‌های تخصصی

حدود ۴۰۰ کتابخانه تخصصی عمومی و خصوصی در نروژ وجود دارد. از جمله مشهورترین این کتابخانه‌ها می‌توان به کتابخانه مجلس، کتابخانه مؤسسه نوبل و کتابخانه اداره مرکزی آمار اشاره کرد. اغلب این کتابخانه‌ها موجودی خود را برای درج در فهرست مشترکی که کتابخانه دانشگاه اسلو تهیه می‌کند، گزارش می‌کنند. از سال ۱۹۸۳ به بعد این فهرست مشترک به صورت رایانه‌ای به طور پیوسته در دسترس می‌باشد.

مؤسسات کتابداری

دفتر ملی کتابخانه‌های تحقیقاتی و تخصصی در سال ۱۹۶۹ به منظور هماهنگی وظایف کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی و ارائه مشاوره به وزارتخانه‌های ذیربط تأسیس گردید. مدیریت این دفتر به عهده کتابدار کتابخانه ملی است. وظیفه اصلی اداره کل کتابخانه‌های عمومی و مدارس، نظارت، کنترل و راهنمایی کتابخانه‌های عمومی و آموزشی بر اساس قانون کتابخانه‌هاست و همچنین ارائه کمک و مشاوره به وزارت فرهنگ در ارتباط با

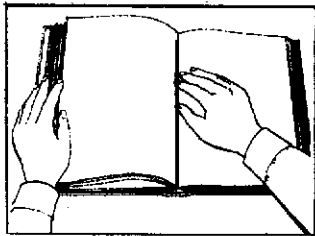

عمومی و مدارس نروژ اولین رئیس زن ایفلا بود.

یادداشت‌ها

1. Rugaas, Bendik. "Norway". *World encyclopedia of library and information sciences*. PP. 631-633.

۲. عضو هیأت علمی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

می‌شود. این مدرسه همچنین دوره‌های کوتاه‌مدت متنوع در سطحی گسترده در زمینه‌های مختلف ارائه می‌کند.

سازمانی به نام BRODD واحد ویژه‌ای برای خدمات مشاوره و پژوهشی برای کتابخانه‌ها و آرشیوهای نروژ و همچنین دیگر مؤسسات در بخش‌هایی که نیازمند کمک در زمینه برنامه‌ریزی اطلاعاتی و طراحی سیستم هستند، می‌باشد.

انجمن کتابداران نروژ در سال ۱۹۱۳ تأسیس شده است و در واقع مانند چتری بر سر تعدادی از انجمن‌ها و گروه‌های تخصصی کوچکتر است. اعضای آن در اوایل دهه ۹۰ عبارتند از: حدود ۳۰۰۰ نفر حقیقی و ۶۰۰ نفر حقوقی می‌باشند. این انجمن یکی از اعضای فعال ایفلا است و خانم الس گرانهایم دبیر کل اداره کل کتابخانه‌های

کتابخانه‌های عمومی و مدارس به منظور تحکیم فعالیت‌های کتابخانه‌ای می‌باشد.

اداره کتابخانه‌های نروژ در سال ۱۹۵۲ تأسیس شد و مشترکاً توسط دولت و مقامات محلی و انجمن کتابداران نروژ اداره می‌شود. هدف از تأسیس این اداره ارائه خدمت به عموم در مسیر فراهم‌آوری کتاب، صحافی، مواد و تجهیزات کتابخانه‌ای و خدمات کتابشناختی است.

حرفه کتابداری

مدرسه علم کتابداری و اطلاع‌رسانی نروژ یک دوره سه ساله در سطح دانشگاهی ارائه می‌کند. این مدرسه همچنین یک دوره دو ساله پیشرفته در زمینه کاربرد رایانه و مدیریت اطلاعات دارد که به اخذ دیپلم کتابداری منجر

گزارشی از کتابخانه مرکزی کرمان

مقدمه

جناب آقای جعفری مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان و حمایت جناب آقای مرعشی استاندار وقت این مکان برای تأسیس کتابخانه مرکزی کرمان در نظر گرفته شده قابل ذکر است این بنا در فهرست میراث فرهنگی کشور به ثبت رسیده است.

کرمان تجلی یافته و این نمونه موفق فرهنگی به عنوان دژ کویر، که جلای ظاهر و صفای باطنش نشانگر فرهنگ و تمدن اصیل دیار کریمان است خدمتتان معرفی می‌کنیم.

تاریخچه

در سال ۱۳۰۸ با سرمایه‌گذاری تعدادی از مستمکنین کرمان، یزد و رفسنجان کارخانه ریسندگی و بافندگی خورشید تأسیس شد این کارخانه در ۱۳۱۴ در حومه شهر کرمان راه‌اندازی شد.

با ورشکسته شدن کارخانه در اواخر دهه ۳۰ کارخانه خورشید به صورت متروکه در آمد و رو به ویرانی نهاد تا اینکه در سال ۱۳۷۰ با پیشنهاد

فرهنگ کشورمان دریایی از علم و معرفت است که با تلاش رنجبار پدران اندیشمند ما فراهم آمده و با پایداری و همت مردانه نسل‌های بعد تداوم یافته و بر اثر عجزین شدن با اسلام در گذشت اعصار و ازمنه سالم و شاداب مانده است. فرهنگ و تمدنی که با حضور بسیاری از عناصر فکری و اندیشمندان بزرگ آثار جاویدانی را از خود به یادگار گذاشته‌اند که مایه فخر و مباهات ماست.

بی‌تردید هنر ایرانی بخشی از این مباهات است و مایه افتخار. آمیختگی هنر ماندگار کهن این بوم با اندیشه خلاق معاصر نتایج مثبتی در پی دارد که نمونه‌ای از آن در کتابخانه مرکزی

مشخصات فیزیکی ساختمان کتابخانه

کتابخانه مرکزی کرمان در زمینی با مساحت ۱۹۰۰۰ مترمربع و زیربنای ۵۳۰۰ مترمربع در موقعیت بسیار مناسبی از شهر کرمان واقع شده است.

این بنا (کارخانه خورشید سابق - کتابخانه مرکزی فعلی) با تلاش استاد محمد راوری